

ת"ד 5817/06/12 - מדינת ישראל נגד עוזיהו שליבו שריר

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

18 ספטמבר 2016

ת"ד 5817-06-12 מדינת ישראל נ' שליבו
שריר

לפני כבוד השופט דן סעדון
בעניין: 1. מדינת ישראל

המאשימה

נגד

עוזיהו שליבו שריר ע"י עו"ד חורש

הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של נהיגה בזמן פסילה ברכב שצמיגיו אינם תואמים לאמור ברישיון הרכב, נהיגה ללא ביטוח ורישיון תקף, נהיגה בחוסר זהירות, במהירות בלתי סבירה וגרם חבלה של ממש. על פי קביעות הכרעת הדין נהג הנאשם רכב משא ב. אחוד סגור תא כפול מסוג "איסוזו" בכביש 461 יהוד - נווה אפרים (להלן: "הכביש") למזרח כאשר הוא פסול לנהיגה. אותה עת רכבה על אופניה הנפגעת. הנפגעת רכבה על שול ימין בכיוון נסיעת הנאשם ובשלב מסוים חצתה את הכביש ברכיבה משול ימין לעבר שטח ההפרדה ברוחב של כ-1.1 מ' המצוי בחלקו השמאלי של הכביש כאשר לשמאלו של שטח הפרדה זה מצוי מעקה בטיחות (להלן: "שול שמאל"). כאשר הבחין הנאשם בנפגעת כשהיא חוצה את הכביש ברכיבה האט את מהירות נסיעתו. לאחר שהנפגעת הגיעה לשול שמאל והחלה לרכב שם - להערכת הנאשם באופן יציב - החליט הנאשם להאיץ את מהירות נסיעתו ולשוב למהירות "סבירה" או "נורמלית" לדרך בה מותרת מהירות עד 90 קמ"ש על פי האמור בתקנה 54א לתקנות התעבורה. בהיות רכב הנאשם במרחק 3-4 מ' מאופני הנפגעת, סטתה הנפגעת ימינה לכיוון נתיב הנסיעה השמאלי בו נסע אותה עת הנאשם. הנאשם ניסה לבלום את רכבו "בלימת חרום" אך לא הצליח להימנע מלפגוע בנפגעת. כתוצאה מן התאונה נגרמו לנפגעת חבלות קשות ביותר: פגיעה קשה בעמוד שדרה צווארי ופריקה בגובה C6 עם טרפולגיה, חבלת חזה, שברים בצלעות וחזה אוויר מימין, פגיעת בטן עם קרע בדופן הבטן, שברים ברמוס פוביס ובאיסכיום משמאל, שבר סובטרוכנטרי בפמור ועוד. חבלות אלה הצריכו ניתוחים, אשפוז במחלקת טיפול נמרץ ושיקום ארוך.

טיעוני הצדדים

2. מטיעוני התביעה עולה כי הנאשם יליד 1960, אוזח ברישיון נהיגה משנת 1977 ולחובתו 68 הרשעות קודמות בתעבורה וכן הרשעה פלילית משנת 2006 אשר התיישנה בשנת 2013 ועניינה הסעת תושב זר. לטענת התביעה, הגם שלפי קביעת בית המשפט רשלנות הנאשם עובר לתאונה לא הייתה ברף הגבוה הרי ששילוב רשלנות זו עם תוצאותיה הקשות של התאונה והעובדה כי הנאשם נהג אותה עת כשהוא פסול ביודעין לנהיגה מביא לכך שמתחם העונש ההולם לאירוע כולל פסילה ארוכה, מאסר ולו בעבודות שירות, מאסר מותנה ורכיבי ענישה נוספים. יצוין כי טיעוני התביעה לענין מתחם העונש נסמכים על פסיקת בית המשפט העליון בפרשות בן זויה (רע"פ 3764/05) קרני (רע"פ 2564/12) ושמיר (רע"פ 1583/14).

3. בטיעוני ההגנה נאמר כי הפסיקה עליה נסמכת התביעה בעמדתה לעונש מבוססים על אירועים בהם הפגינו

הנאשמים רשלנות ברף הגבוה ואין ראייה זו דומה לנדון בענייננו. עוד נאמר כי עברו הפלילי של הנאשם התיישן ועל כן אין להציגו. במסגרת טיעוני התביעה לעונש אפשרתי לנפגעת וביתה להתבטא וההגנה הלינה כי מדובר בניסיון פסול, שלא כדין, מצד התביעה להשפיע על דעת בית המשפט בעת גזירת הדין. הנאשם כואב את כאבה של הנפגעת, ביקש סליחה ומחילה וכן התחשבות במצבו שכן הוא עובד בשיפוצים בכל רחבי הארץ ופסילה ממושכת תגדע את מטה לחמו ובגילו המבוגר תהפוך אותו לנטל על החברה. הנאשם ביקש אמנם מחילה אולם מתסקיר שירות מבחן שהוגש לבקשת ההגנה עולה כי הנאשם בעל דפוסים בעייתיים בכל הקשור לשמירה על חוקי התנועה וענישה שהוטלה עליו בעבר לא הועילה על מנת להרתיעו או להניעו להקפיד יותר על אופן נהיגתו. שירות המבחן העריך כי "גם עתה קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עבריינית בכל הקשור לביצוע עבירות תעבורה" ועל כן נדרשת "ענישה קונקרטיה ומוחשית שתציב בפניו גבול ברור ביחס להתנהגות עבריינית בעתיד". לאור דברים אלה, בין היתר, ממליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש מאסר בעבודות שירות לצד העמדתו בצו מבחן שיאפשר לנאשם להשתלב בקבוצת נהגים שפגעו באחרים בתאונות.

דין והכרעה

4. טרם שאדון במתחם העונש ההולם לאירוע, יש להסיר מן הדרך מספר טענות שעלו בטיעוני ההגנה לעניין העונש. ראשית, העובדה שהרשעתו הפלילית של הנאשם התיישנה בשנת 2013 אינה מונעת מבית המשפט לקבל מידע על הרשעה זו ולתת לה משקל הולם. נזכיר תחילה כי מדובר בהרשעה שהתיישנה אך טרם נמחקה. סעיף 5 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א - 1981 (להלן: חוק המרשם) מאפשר למסור מידע מן המרשם לגופים המפורטים בתוספת הראשונה לחוק זה ובהם בתי המשפט (פריט י(1) לתוספת) מקום בו המידע "מהותי לנושא הדין". סעיפים 14 ו-19 לחוק המרשם הקובעים את תוצאותיה של התיישנות ההרשעה אינם רלוונטיים. סעיף 14 לחוק המרשם מגביל את תוצאותיו רק למידע שנמסר לפי סעיפים 6 עד 9. סעיף 19 (א) לחוק המרשם קובע אמנם כי אין להביא בחשבון מידע על הרשעה שהתיישנה אולם הנמען לנורמה זו הוא "מי שהיה זכאי לקבלו אילולא ההתיישנות". מכיוון שבית המשפט אינו מוגבל, כפי שראינו, בקבלת מידע על עבירה שהתיישנה הרי שהוא אינו בגדר מי "שהיה זכאי לקבלו אילולא ההתיישנות" ועל כן אין תחולה לסעיף 19 לחוק המרשם.

שאלה שונה ונפרדת היא איזה משקל ראוי יש לתת להרשעה זו. דעתי היא כי נוכח חלוף כעשור ממועד ההרשעה ובהתחשב בכך שמאז לא נזקפו לחובת הנאשם הרשעות כלשהן בפלילים, המשקל שיש לתת להרשעה זו הוא נמוך.

5. כאמור, לבקשת התביעה נשמעו דברי הנפגעת וביתה נוכח התנגדות עזה של ההגנה. אבהיר לעניין זה, כי בגדר שיקולי בגזירת הדין יובאו בחשבון רק החבלות שצוינו בכתב האישום והוכחו במהלך דיון ההוכחות שכן כידוע הכלל הוא כי " **אין מקום לשמוע מהצדדים טיעון עובדתי שאינו מבוסס על עובדות כתב האישום ומסמך זה, ורק הוא, מהווה את התשתית העובדתית שעליה ניתן לבסס את גזר הדין**". (ע"פ 7159/13 ברזילי נ' מדינת ישראל 16.3.15)

6. נפנה כעת לקביעת מתחם העונש ההולם לאירוע. בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל נקבע בדעת רוב כי עבירות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק יחשבו אירוע אחד. קשר ענייני הדוק נמצא מקום בו העבירות מבוצעות בסמיכות או כשהן חלק מאותה תכנית עבריינית. במקרה שלפני, ברי כי עובר לתאונה לפחות נהג הנאשם בחוסר זהירות, במהירות בלתי סבירה, כשהוא פסול לנהיגה וללא רישיון וביטוח בתוקף וכאשר צמיגי רכבו אינם תואמים את האמור ברישיון הרכב כך שהעבירות בהן הורשע נעברו בחפיפת זמנים. על כן מדובר לטעמי באירוע אחד.

7. לצורך קביעת מתחם העונש לאירוע אדון בעבירות המובילות באירוע בהיבט של מתחם הענישה ביחס לכל

עבירה ועבירה ולאחר מכן אפנה לקבוע את המתחם לאירוע כולו. העבירות המובילות בענייננו הן העבירות של נהיגה בחוסר זהירות ובמהירות בלתי סבירה הגורמת חבלות של ממש ונהיגה בזמן פסילה.

8. לצורך קביעת מתחם העונש לעבירה של נהיגה בחוסר זהירות ובמהירות בלתי סבירה הגורמת חבלות של ממש יש לתת את הדעת לרף הרשלנות של הנאשם באירוע, לקיומה של רשלנות תורמת מצד הנפגעת ולתוצאות התאונה. בסעיף 19 להכרעת הדין קבעתי כי הנאשם נהג אמנם בחוסר זהירות שעה שהחליט לחזור למהירות "נורמלית" עוד בטרם חלף על פני הנפגעת אותה העריך כמקור פוטנציאלי לסכנה- הרי שחוסר זהירות זה נמצא ברף הנמוך. לעומת זאת, רשלנותה של רוכבת האופניים נראית כרשלנות משמעותית וחמורה. רשלנות זו התבטאה בחציית שני נתיבי נסיעה בכביש מהיר, החלטה לרכב על אופניים בחלק האסור לרכיבה (שול שמאל) תוך העמדת עצמה בסיכון עצמי ניכר וכן בעצם סטיית משול שמאל לנתיב השמאלי בו נסע אותה עת הנאשם".

9. דומה כי לא יהיה חולק על כך כי במקרה קשה זה החבלות הינן ברף החמורה העליון של חבלות של ממש. אכן, צודק ב"כ הנאשם כי לצורך קביעת העונש אין להתחשב רק בתוצאות התאונה אלא גם ברשלנות שקדמה לה. עם זאת, ברור לכל בר דעת - והפסיקה שלהלן תוכיח - כי בקביעת העונש ההולם שמור מקום חשוב גם להיקף ומידת החבלה.

- ברע"פ 2564/12 (קרני) נאמר כי "לענישה הולמת תפקיד חשוב לא רק במקרים בהם גורמות תאונות הדרכים לקורבנות בנפש אלא אף במקרים בהן נגרמות חבלות ופציעות, ובפרט כאשר חבלות ופציעות אלה חמורות הן"

- בעפ"ת 37974-07-12 (סנדרוביץ) נאמר "הלכה ידועה היא, שחומרת הענישה בעבירות תעבורה גדלה ככל שחומרת הפגיעה בנפגע התאונה ונזקיו גדלים"

- ברע"פ 3764/05 (בן זוויה) קבע בית המשפט המחוזי: "אין חולק כי מדובר בתאונה שתוצאותיה והשלכותיה קשות ביותר, הן על הילד הנפגע והן על משפחתו, שכנראה עוד תסבול רבות בעתיד. לנפגע נגרמו חבלות חמורות ביותר ודרכו בטיפולים עודה ארוכה. למצער הוא שהחבלות מתמקדות דווקא בראשו וברגליו... על אף ההתקדמות במצבו הרפואי, עדיין מדובר בתוצאות בלתי הפיכות... גם בבואי להתייחס לכלל הטענות שהועלו מפי בא כוח המערערת לעניין נסיבותיה האישיות של המערערת, עדיין אין די באלה כדי להצדיק התערבות בעונש שהטיל ביהמ"ש קמא". בית המשפט העליון אישר את העונש (6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, פסילה בת 5 שנים ורכיבי ענישה אחרים) וקבע כי "במקרים של גרימת חבלות אשר אך כפשע בינן לבין גרימת מוות יש הצדקה להקיש מן העונש המינימאלי הקבוע במקרה של גרם מוות ברשלנות תוך שימוש ברכב... ולגזור עונש של מאסר בפועל..".

- בעפ"ת 33756-02-13 טאהא נ' מדינת ישראל נאמר כי "בית משפט קמא, תוך שהוא נזקק להלכה הנוהגת, אשר קובעת שילוב לעניין הענישה ומידתה במידת רשלנותו של הנהג לבין חומרת הפגיעה בקרבן, בחר להטיל את העונש שהטיל. ההלכה הידועה היא, שכאשר עסקינן בתאונות דרכים הגורמות ברשלנות, רק ברשלנות, למותם של בני אדם, תאונות קטלניות, הענישה הראויה הינה ענישה של פסילה בפועל לשנים רבות ולעונש מאסר של ממש מאחורי סורג וברית. התוצאה במקרה שבפנינו איננה מותה של הנפגעת, אבל פגיעתה חמורה, חמורה מאוד. מדובר במי שהפכה מאישה פעלתנית לאישה נתמכת על כיסא גלגלים, תוצאה קשה ביותר...".

- ברע"פ 1583/14 (שמיר) נאמר כי "אין דינה של תאונה קשה כדינה של תאונה קטלנית, אך לא ניתן לגמד את חומרת המעשים, שהביאו לתוצאה קשה מאוד, כפי שעמדו על כך הערכאות הקודמות. ...ואכן כך נראה, וסבור אני כי נכון להרתיע מפני התנהגות כזו, ובמקרים המתאימים גם בעונש מאסר בפועל".
- 8. נפנה כעת לניתוח מתחם העונש ההולם לעבירה של נהיגה בזמן פסילה. על עבירה זו נאמר כי היא מהחמורות שבפקודת התעבורה שכן במעשה זה מראה מי שכבר הוכיח שחוקי התעבורה אינם נר לרגליו כי לא ניתן להרחיקו מנהיגה כל עוד תלוי הדבר ברצונו הטוב (רע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' אבו לבן). עוד נקבע באותו עניין כי "אין הערכאה הדיונית מחויבת איפוא להטיל מאסר על כל מי שהורשע בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חרף החומרה הרבה הנלווית למעשה זה. אולם כלל דומה חל גם על המקרה ההפוך, היינו אין לקבוע אפרוריי כי עבירה של נהיגה בזמן פסילה לעולם לא תוביל להשתת מאסר על הנהג. כל מקרה ונסיבותיו". הערך המוגן בעבירה זו אינו רק הערך של כיבוד החוק וצווי בית המשפט אלא יש בעבירה זו כדי ליצור "[ה] סיכון [ה]מובהק לעוברי דרך, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת". (רע"פ 665/11 אבו עמאר נ' מדינת ישראל).
- רע"פ 1211/12 ישראל נ' מדינת ישראל (לא פורסם) אושר עונש מאסר בפועל למשך 8 חודשים בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה, שעה שמדובר בעבירה ראשונה מסוגה והנאשם בעל נסיבות אישיות חריגות, נעדר עבר פלילי שלא ריצה מאסר מעולם.
- רע"פ 5642/05 אלי יהודה נ' מ"י, [פורסם בנבו] אישר ביהמ"ש העליון עונש מאסר בפועל בן 6 חודשים בגין נהיגה בזמן פסילה, וזאת בנוסף לתקופת פסילה בפועל בת 30 חודשים.
- רע"פ 3878/05 יעקב בן גוזי נ' מ"י, [פורסם בנבו] אישר ביהמ"ש העליון מאסר בפועל לתקופה בת 12 חודשים על מי שנהג בזמן פסילה, וזאת על אף נסיבות אישיות לא פשוטות וחרף המלצת שרות המבחן להימנע מהטלת עונש מאסר.
- רע"פ 7523/06 סאמר מואסי נ' מ"י, [פורסם בנבו] קבע ביהמ"ש 12 חודשי מאסר בפועל לנהג בפסילה.
- ברע"פ 6415/07 רחמן רחייל נ' מ"י, [פורסם בנבו] נדחתה בר"ע על גז"ד ובו 10 חודשי מאסר בפועל לנהג בפסילה.
- ברע"פ 225/09 ריאן סרסור נ' מ"י, [פורסם בנבו] אישר ביהמ"ש העליון מאסר בפועל לתקופה בת 24 חודשים על מי שנהג בזמן פסילה, בנוסף הטיל גם תקופת פסילה בפועל בת שנתיים.
- ברע"פ 8013/13 מסעוד נ' מדינת ישראל (לא פורסם) [פורסם בנבו] אישר ביהמ"ש העליון עונש מאסר בן 12 חודשים ו-4 שנות פסילה בפועל, בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה.
- עפ"ת 14716/08/10 מרק - הוטל חודש מאסר בעבודות שירות ו- 3 חודשים פסילה. עבירה ראשונה של נהיגה בפסילה, ללא עבירות נלוות וללא עבר מכביד.
- עפ"ת 54130-05-15 טרבילסי - הומר עונש מאסר בן 5 חודשים מאחורי סורג ובריה בעונש מאסר לפרק זמן זהה לריצוי בעבודות שירות על נהג שהורשע לראשונה בעבירה של נהיגה

בזמן פסילה.

10. בנסיבות מקרה זה, חברו להן יחדיו עבירה של נהיגה בחוסר זהירות הגורמת חבלות קשות ביותר תוך שהנאשם נוהג בעת היותו פסול לנהיגה, ללא רישיון וביטוח בתוקף. נוכח הפסיקה שהובאה לעיל, ונסיבות האירוע, אני סבור כי מתחם העונש ההולם לאירוע נע בין מאסר הנע בין 3-8 חודשים, פסילת רישיון לתקופה הנעה בין 1-5 שנים לצד רכיבי ענישה נוספים כמו מאסר על תנאי, פסילה על תנאי ועוד.

11. בגדר השיקולים לקביעת עונשו של הנאשם במתחם הענישה האמור יש לטעמי לזקוף לזכות הנאשם את הפגיעה הצפויה בו ובמשפחתו עקב הענישה, בשים לב לגילו; יש לזקוף לזכות הנאשם את חלוף הזמן הרב ממועד התאונה (5.12.11), את היעדרו של עבר פלילי משמעותי ואת הזמן הרב שחלף ממועד הרשעתו היחידה של הנאשם משנת 2006. עוד יש להביא בחשבון לזכות הנאשם את תרומת הרשלנות המשמעותית של הנפגעת. לצד החובה יש לומר כי הנאשם הצר אמנם על הפגיעה בנפגעת אך בשום שלב לא נטל אחריות למעשיו. מתסקיר שירות המבחן עולה תמונה של אדם המתקשה לשמור על חוקי התנועה, נוטה להשליך את האחריות לעבירות התעבורה שלו על גורם חיצוני (נסיעותיו המרובות לצורכי עבודה). ענישה שהוטלה על הנאשם בעבר לא סייעה לשפר את אופן נהיגתו והא ראייה שגם אירוע זה, שנתפס כאירוע טראומתי וקשה על ידי הנאשם, לא מנע ממנו מלשוב ולבחון את דפוסי התנהגותו ולשפר את אופן נהיגתו שכן חלק מן ההרשעות שהוצגו לעיוני מקורן בתקופה שלאחר האירוע נשוא כתב האישום בתיק זה. גם שירות המבחן התרשם כי "גם עתה קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עבריינית בכל הקשור לביצוע עבירות תעבורה" ומכאן הצורך "[ב]ענישה קונקרטיה ומוחשית שתציב בפניו גבול ברור ביחס להתנהגות עבריינית בעתיד..".

על רקע מכלול השיקולים דלעיל מצאתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 3 חודשי מאסר שירוצו החל מיום 6.11.16 ע"פ חוות דעת הממונה על עבודות השירות בשב"ס.
2. 2 שנות פסילת רישיון.
3. מאסר מותנה בן 12 חודשים ל- 3 שנים שיחול על עבירה של נהיגה בזמן פסילה;
4. פסילה מותנית בת 12 חודשים ל- 3 שנים שתחול על עבירות של נהיגה בזמן פסילה או גרימת ת"ד בחוסר זהירות או בקלות ראש שגרמה חבלות של ממש לאדם.

הודעה לנוכחים הזכות לערער על גזר הדין תוך 45 יום.

ניתן היום, 18.9.16 18 ספטמבר 2016, במעמד הנוכחים.